

Gostilničarski vestnik

Strokovno glasilo „Zveze združenj gostilniških obrti Dravske banovine v Ljubljani“

Oglasi se računajo v oglasnem delu Din 0.75 od mm in stolpa, v tekstnem delu in na zadnji strani pa Din 1.— od mm in stolpa.

Telefon 39—14.

Ček. rač. št. 11.430.

Štev. 8.

Ljubljana, dne 30. avgusta 1937.

Leto VII.

Slaba sezona

Naše gostinstvo stoji pred porazno ugotovitvijo, da je letošnja sezona ena izmed najslabših sezon zadnjih let. Ker ni tujski promet samo svojina hotelirstva, temveč slehernega zavednega gostinskega obrtnika, zato ni odveč, če se nekoliko zadržimo pri tem nerazveseljivem dejstvu in ugotovimo tudi vzroke, ki so bili glavni povzročitelji slabe sezone. Že lansko leto, takoj ko so nekatere države, ki so nam v tujsko-prometnem polju hude konkurentinje, devalvirale svojo valuto, so se slišali alarmantni glasovi naših turističnih pisarn v Berlinu in Parizu, kakor tudi v Prahi in Dunaju, torej iz središč držav, ki nam dajejo največje kontingente gostov. Ministrstvo za trgovino je takoj reagiralo na ta opozorila in zahtevalo, da se izvrši revizija hotelskih cen, ker je smatralo, da lahko le hotelirji z nizkimi cenami vzdržijo konkurenčno nevarnost. Vse na turizmu prizadete organizacije so se resno bavile s tem pozivom, predvsem seveda gostilničarske zveze, katerih članstvo bi bilo z redukcijo cen najbolj prizadeto. Vrhili so se sestanki, med njimi tudi sestanek zvezne organizacije za dravsko banovino, ki ga je sklicala v početku novembra lanskega leta na Bledu.

Ministrstvo za trgovino je dobilo dovolj odgovorov in zadosti materiala, ki ga je gotovo dobro preštudiralo in podvzelo korake, da se predhodno izpolnijo zahteve gostinskega stanu, predno se pristopi k nasilni redukciji cen. Dolgotrajne prepiske in ustmene intervencije vzamejo toliko časa, da preidejo meseci ne da bi prišlo do kakega rezultata. Da niso naše trditve zvite iz trte jih bomo v naslednjem poskušali tudi dokazati.

Določitev cen ni odvisna od hotelirja temveč od neštetihih okolščin, ki se ji hmora upoštevati, če se hoče računati z aktivnostjo podjetja brez pretiranega zasluga. Danes smo nalašč priobčili uradna tržna poročila najvažnejših živilskih potrebščin, ki igrajo v gostinskih obratih velevažno vlogo. Ugotovljeno je, da so se samo cene mesa v dravski banovini dvignile za ca. 40%, drugim živilom pa za ca. 30%, dočim je bil padec cen le pri takih predmetih, ki igrajo pri prehrani sporedno vlogo. Kako je bilo tedaj mogoče hotelirju znižati cene, če je ugotovil skok cen onim predmetom, ki jih vsak dan rabi v svojem obratu? Znižanje cen jedil bi bil tedaj naravnost samomor za hotelirja. Na žalost so se vršila taka uničevanja letošnje sezone, saj so hotelirji vsled slabega obiska nudili cene, kakršne so zahtevali gosti. Posledica se bo pokazala pri končnem obračunu, posebno bo bridka za one, ki delajo za denarne zavode in privatne upnike. Sila kola lomi, pod tem geslom so sprejemali hotelirji goste, če so v obče hoteli imeti promet v svojih podjetjih in tako gre fretarija našega zadolženega hotelirstva naprej, dokler ne pride do katastrofe in dokler se ne vse v hotel upnik ali pa spekulant, ki je s polovično in morda s tretino investiranega kapitala prišel v last podjetja. Pogin onega, ki je hotel sezidal in ga držal nad vodo, kolikor časa je pač šlo, ne gane nikogar. Slabo je gošpodaril, zato pa je propadel, tako se glasi običajno zadnji pozdrav, ki ga izvolijo na poginu hotelirja prizadeti vreči za njim, da si nekoliko olajšajo vest beneškega žida. Tega naziranja so tudi tujsko-prometni interesenti in niso redke izjave merodajnih činiteljev, češ, pa naj pride drugi, samo da hotel ostane. Ne gre

Prvovrstno blago! Nizke cene!

K. ČERMELJ
LJUBLJANA

DVOŘAKOVA ULICA 12

Telefon interurban št. 34-50

Brzjavlj.: Čermelj, Ljubljana

TRGOVINA VINA IN ŽGANJA
NA DEBELO

Vedno v zalogi:

Ljutomerske specialitete, fina namizna vina, dolenski cviček, kakor tudi raznovrstno žganje, špirit, rum, liker

VERMUT VINO - PELINKOVEC
LIKER

Točna postrežba! Zahtevajte ponudbe!

jim tedaj za osebe, gre jim za mrtvo zidovje in inventar, ki ga naj poskuša zopet oživetiti druga oseba, ki bo morda radi manjših bremen nekaj časa lažje izhajala, končno pa prišla v isto zagato kakor njen prednik. In tako se vrti ta perpetuum mobile s to razliko, da polomljeni stroj sicer ostane, uničeno pa je mnogo idealov in enerzijske. Kdo se še danes briga za človeške eksistence; končno imamo pa še vedno ministrstvo za socialno skrbstvo in privatne humane ustanove, ki nudijo revežem vsaj enkrat na dan topel prigrizek.

Tako se ustvarja jugoslovanski hotelirski stan ali bolje presnavlja, saj izginjajo hotelirji s površja, kakor bi bili iz papirja in prihajajo na vrsto nove žrtve, tako da ne bomo nikdar prišli do hotelirstva, kakor ga imajo tuje države, če se razmere iz osnove ne spremenijo. Imamo sicer na papirju mnogo načrtov in idealnih zamisli, ali kaj pomaga vse to, če se na drugi strani istočasno že v kati zatre vsak dobronamerni podvig.

Letos so bila italijanska letovišča prenapolnjena, ker so bile cene v hotelih nizke in izpod cen v naših hotelih. Kako je to mogoče, da je italijanski tovariš lahko izkalkuliral tako nizke cene, saj so vendar življenjske prilike v Italiji težje kot pri nas. V poljedelstvu pasivna Italija uvaža vendar v ogromnih količinah tudi od nas poljedelske produkte in živino, saj čutimo to že na lastni koži, ko so cene najvažnejših artiklov za prehrano pri nas silno poskočile. To je vsekakor zagonetka in bi bila ostala nerešljiva, če ne bi vedeli, da italijanski tovariš ne stoji osamljen, temveč ga stalno podpira posredno in neposredno država. Italijansko hotelirstvo je silno zadolženo in se da primerjati z zadolžitvijo s švicarskimi hoteli. Toda ti dolgovi ne delajo italijanskim hotelirjem takih težav kakor našim, ker imajo radi posredovanja države nizko obrestno mero. Na razpolago imajo cenene kredite za nabavo sirovin in obnovo inventarja, kar je pri nas nepoznano pri omrtvi-

Nekaj o postanku naše organizacije

Po preteku petih let, odkar se je ustanovila banovinska gostilničarska zveza za dravsko banovino, gotovo ne bo odveč, če seznanimo naše čitatele o poteku one seje v Celju, kjer so delegati bivše mariborske in bivše ljubljanske zveze soglasno sklenili spojitve obeh zvez v enotno in močno stanovsko organizacijo.

Seja se je vršila dne 30. aprila 1932. v Celju v hotelu Hubertus, ter so se je udeležili od bivše mariborske zveze sledeči delegati: g. Zemljič Fr., predsednik mariborske zveze, g. Holz Matija, podpredsednik mariborske zveze in predsednik združenja gostilničarjev na Pobrežju pri Mariboru, g. Postl, odbornik mariborske zveze, g. Bernardi, odbornik mariborske zveze in predsednik celjskega združenja ter g. Petschuch, sedanji predsednik celjskega združenja.

Bivšo ljubljansko zvezo pa so zastopali: g. Kavčič Fr., predsednik ljubljanske zveze in predsednik ljubljanskega združenja, g. Krapeš Fr., odbornik ljubljanske zveze, g. Majcen Ciril, odbornik zveze in tedanji predsednik združenja v Laškem, Windischer J., odbornik zveze in predsednik združenja v Novem mestu.

Poleg tega sta bila navzoča oba zvezna tajnika, in sicer: gg. Pintar Ante in Peteln Anton.

Za predsednika te seje je bil izvoljen g. Kavčič Franc, ki je pozdravil navzoče delegate in jim pojasnil pomen seje. Omenil je tudi, da je banska uprava razpustila z ozirom na obrtni zakon vse zveze, ki so bile ustanovljene po določilih obrtnega zakona in da se mora ponovno zaprositi ustanovitev zveze po določilih zakona o društvih. Nato so se vršili še razni govori, ki so pojasnjevali nujno potrebo take združitve, nakar je g. Kavčič vsakega poedinca vprašal za njegovo mnenje.

Iz zapisnika te seje posnemamo do-

besedno nekatere značilne izjave, in sicer:

G. Zemljič Fr., predsednik bivše mariborske zveze se izjavi za skupno zvezo. G. Holz prosi za pojasnilo od katere strani se je združitev propagirala, nakar mu g. Kavčič pojasni, da je to vprašanje načel g. Windischer J. iz Novega mesta. Jako toplo se je zavzemal za združitev tudi zastopnik Zbornice TOI v Ljubljani ob priliki obč. zbora ljubljanske zveze.

G. Postl Herman izvaža takole: »Spominjam se onih časov, ko se je preselila mariborska zveza v Maribor, da ni ugovarjal tedanji predsednik te zveze preselitvi, ker so bili vsi edini, da mora biti sedež tam, kjer je sedež najvišje oblasti. Danes smo prišli v isti položaj. Z ustanovitvijo banovine je Ljubljana postala središče najvišjih oblasti, zato je nujno potrebno, da se združimo čimprej in sicer v slogi in ljubavi. Od take združitve ne bo imel nihče škodok.

G. Holz Matija, predsednik združenja za Maribor-okolico, pa je takole izjavil: »Gospodje, naše bolečine so popolnoma jednake, zato pozdravljam združitev obeh zvez in upam, da bo močna zveza delovala v bratski slogi in edinosti in da si ne bomo metali polen pod noge.

Z ozirom na take izjave delegatov bivše mariborske zveze, ki so bile soglasne z izjavami delegatov bivše ljubljanske zveze se je sklenila ustanovitev današnje gostilničarske zvezne organizacije. Oba zvezna tajnika pa sta bila določena, da sestavita zvezna pravila, katera so predložili banski upravi v potrditev gg. Majcen Ciril, Trop Ognjeslav, Bernardi Drago in Windischer J.

To je bil postanek naše zvezne organizacije. Delo zveze tekem petih let pa je dokazalo, kako prav so imeli takratni ustanovitelji te skupne banovinske stanovske organizacije.

čenih bankah in hranilnicah. Italijanski tovariš ima že v teh dveh stvarih prednost pred nami in če pride končno v zagato, mu priskoči kakor smo rekli, država posredno ali neposredno v pomoč, ker noče, da bi skrahiralo niti eno gospodarsko podjetje, ki ima količkar zdrave življenjske sile v sebi. Gospodarstvo v Italiji se razvija po naprej določenem načrtu in se za dosego cilja ne birajo sredstva. Kakor postopa Italija v drugih gospodarskih panogah, tako postopa tudi pri tujskem prometu. Tujski promet ni v Italiji samo briga poedinca temveč celokupnosti, ker živi od turizma vse prebivalstvo. Italijanska država jemlje pri turizmu levji del brig in težav na sebe, ter jih naravno lažje in hitreje obvlada, kakor pa bi jih obvladal hotelirski stalež. Ali je tedaj zagonetka o nizkih cenah po italijanskih hotelih še zagonetka? Vešča propaganda in dobro urejeno poslovanje turističnih birojev v inozemstvu omogoča italijanskemu hotelirju v naprej oceno dotoka gostov, kar ni od male vrednosti za pravilno kalkulacijo. Naša propagandna služba v inozemstvu

pa je vredna posebnega poglavja in bi se preveč sramotili samega sebe, če bi objavili kritike raznih potovalnih pisarn, ki leže v našem arhivu. Italija žrtvuje za propagando iz državne blagajne velikanske svote, dočim se pri nas borimo za desetisočake in je treba mnogo intervencij predno pridejo v proračun ministrstva trgovine. Večji del italijanske propagande se finansira iz javnih sredstev ne pa iz žepov hotelirja, kakor pri nas, ki izmeče za razne obiske inozemskih potovalnih pisarn, za nagrade provizije in brošure horendne svote, ki pridejo pri kalkulaciji tudi v pošte.

Vozne olajšave, ki jih nudi Italija tujcem so nekaj posebnega. Če bo šlo tako naprej ni več daleč čas, ko bodo italijanske železnice in parniki zastoj prepeljevali goste po državi. Ali bi bilo to iz trgovskega stališča napačno? Po našem mnenju ne, ker se tako tujec prisili, da izda v raznih krajih do zadnjega beliča, ki se potem zopet zbira v tisočeri in stotisočeri kanalih končno vendar le v državni blagajni. Posredni dohodki so tedaj ravno tako, če ne še bolj važni kakor pa neposredni dohodki, s katerimi se pri nas dovolj ne računa. Pri nas mora biti železnica zaradi svojega birokratizma vedno aktivna in celo tako aktivna, da lahko podpira druge resore. V Italiji pa so lahko italijanske železnice pri tej gospodarski politiki pasivne, ker se vzdržujejo iz skupne državne blagajne, saj so ji dovedle bogate dohodke. Koliko je treba pri nas prosjačenja in koliko konzultacij, predno se doseže vozna olajšava za kak kraj, do-

Staklo - B. Tober

Št. Vid nad Ljubljano - Telefon 39-64

za brezkonkurenčne cene nudi Vam kozarce, steklenice

za vino, opletene demijone, stuce in vse kar rabite za vašo

gostilniško obrt. — — Prosimo, zahtevajte ponudbe.

čim se v Italiji zahteva le določeno bivanje v državi, pa se naj tujec nahaja v katerem kraju si bodi.

Imamo prirodne krasote, ki jih hvalimo na vse pretege in jih smatramo za najlepše na svetu. V tej samohvali pozabljamo, da ima Švica, Italija, Avstrija in Francija v svojih Alpah slične krasote in da opaja n. pr. italijansko in francosko rivijero tudi morje. Torej je privabljalnost prirodnih lepote tujih držav precej velika, ki se še stopnjujejo z olajšanim dostopom do teh naravnih zakladov. Danes se težko dobi v teh državah občinsko cesto, ki bi izgledala prilično tako, kakor izgledajo naše državne ceste. Na tisoče kilometrov betoniranih in asfaltiranih cest preprega tujo državo, tako da je za avtomobilista vožnja po takih cestah naravnost užitek. Letošnje leto smo opazovali avtomobilski promet po naših cestah in gledali, kako so vozili elegantni avtomobili petičnih tujcev zaviti v oblake prahu. Čudili smo se, da niso imeli na sebi plinskih mask. Cestni prah se v teh državah dobi namreč le še v muzejih. Sram je človeka, če sliši tujca, ki ves razdražen psuje na našo cestno mizerijo, in se zaklinja, da nikdar več ne prestopi meje.

Drugo propagandno sredstvo za obisk naše države je cena bencina. Kolikor nam je poznano je bencin pri nas najdražji. Človek bi mislil, da bo vsaj bencin po ceni, če že imamo slabe ceste, da si vsaj v majhni izmeri ohranimo avtoturizem, ki do naša največje dohodke. Pri nas stane liter bencina 8.90 din, v Italiji ca. 5.60 din, v Nemčiji ca. 5.60 din, v Avstriji ca. 5.40 din, na Češkem ca. 4.70 din, v Franciji ca. 4.50 din (za posetnike mednarodne razstave v Parizu je bil še cenejši) v Belgiji stane ca. 4.50 dinarjev, na Holandskem ca. 3 dinarje, v Bolgariji ca. 6 din in na Grškem ca. 3 din. Iz tega izhaja, da je v državah z asfaltiranimi in betoniranimi cestami bencin mnogo cenejši kakor pri nas in da je celo cenejši v Bolgariji in Grčiji, ki imata prilično take ceste kakor pri nas. V nam konkurenčnih državah ima tedaj avtomobilist izvrstne ceste in po ceni bencin, pri nas pa pri slabih cestah najdražji bencin v Evropi. Ali se naj tedaj čudimo, da se tujci izogibajo naše države? Kaj nam pomagajo samo prirodne lepote, če pa je toliko ovir, ki odbijajo tujca in mu onemogočajo bivanje v naših krajih.

Preteklo leto so se devalvirale valute Italije, Francije, Češke itd. ter je bilo jasno, da bo devalvacija valut igrala v našem turizmu značajno vlogo. Naše organizacije so zahtevale, da se naj uvede turistični dinar, da se vsaj nekoliko paralelizira padec izvestnih valut. Vsi taki predlogi so bili zaman, ker Narodna banka ni dala svojega pristanka. Bala se je najbrže prevelike izgube, kakor da bi ji bile izgube nepoznane. Pri tem ni računala na izdatno večji dotok deviz, ki bi ji dale možnost za marsikatero dobičkanosno transakcijo.

Poleg tega imamo nesrečo, da se v sredi sezone pojavijo razne devizne težkoče, kakor n. pr. lansko leto z Nemčijo. Nekaj sličnega se je tudi letos pripetilo. Skopneli so naenkrat mesečni kontingenti, ki so se določili z dresdanskim sporazumom, ker so se porabili v predsezoni predvsem za Primorje. Časopisi so poročali, da se je še le koncem julija na Dunaju razgovarjalo z avstrijsko narodno banko glede turističnega dinarja. Kakšno vsebino so imeli ti pregovori — ne vemo, ker se vendar turistični dinar tiče predvsem naših financ. Značilno je le, da se razgovori vodijo takrat, kadar smo v zagati in kadar so hoteli prazni. Menda bi bilo potrebno, da bi se pregovori vršili takoj po končani sezoni, ko se vršijo predpriprave za prihodnjo sezono. Pri takih pregovorih se morajo predvideti pač vse ovire, ki se tako pogosto pojavljajo v našem turizmu in ki bi morale biti točno poznane našim merodajnim krogom.

In končno pride na vrsto davčna politika. V zadnjem času se je nagromadilo toliko novih trošarin, ki podražujejo za hotelirstvo najvaž-

nejše predmete, da ni že skoro predmeta, ki bi bil izvzet. Povišal se je davek na poslovni promet, ki ga mora tudi hotelir plačati v primeroma hujši izmeri kakor pa industrija. Zgradarina ne pozna nobenega pardona. Dočim plača hotelir od svoje ga prometa pridobnino in od zgradbe zgradarino, ki odvisi od števila nočin, plača industrialec le pridobnino odnosno društveni davek, dočim je za svoja industrijska poslopja oproščen zgradarine. Lahko trdimo, da zadene vsaka nova trošarina, vsak novi davek ali taksa predvsem gostinski stan. Razumljivo, da se pri takih obremenitvah ne more govoriti o znižanju cen. Našteli bi še lahko mnogo in mnogo, navesti bi morali visoke cene za električno razsvetljavo, vodarino, šušmarstvo, ustanavljanje malih obratov, toda za enkrat dovolj.

Da zaključimo. Naš, s toliko muko in s tolikimi žrtvami hotelirskega stanu upeljani turizem je v resni nevarnosti. Hotelirstvo je že v preveliki meri doprineslo svoje žrtve in ne more ničesar več storiti, da se tujski promet v naši državi ohrani. Na vrsti je tedaj država, da sama po dolgih letih priskoči dejansko na pomoč in da nam ne daje samo navetov, ki so silno poceni. V prvi vrsti pa je želeli, da se v Beogradu ustanovi poseben odbor sestavljen iz delegatov finančnega, prometnega in trgovinskega ministrstva, da se najde v vseh turizma se tičočih vprašanjih takojšnje rešitve. Vse druge zahteve pa itak izhajajo iz članka, ki je le nekaka rekapitulacija številnih predlogov, ki še plesnijo po raznih pisarnah.

Brez takojšnje temeljite remedure celotne tujskoprometne politike je odbila sicer našemu turizmu zadnja ura.

Dali smo vse kar smo imeli, celo več, tudi ono, kar smo si z visokimi obrestmi izposodili. Sedaj je na vrsti država, da pomaga in reši tujski promet.

Kaj je krajevna potreba in obča korist kraja?

Iz suhoparnega besedila obrtnega zakona ni mogoče ugotoviti kdaj je podana krajevna potreba in kaj se razumeva pod »občo korist kraja in prebivalstva«, zato gotovo ne bo odveč, če seznanimo članstvo z raznimi odločbami, ki jih upravne oblasti izdajajo, da spoznamo, kako se zakon v praksi uporablja.

V zadnji številki našega lista smo n. pr. pokazali, kako se krajevna potreba dokazuje po prorskih in smo objavili pismo ge. Ferk Marije, sedaj pa naj objavimo še rešitev, ki jo je ga. Ferk na svojo prošnjo prejela od sreskega načelstva.

Sresko načelstvo v Slovenjgradu, dne 29. julija 1937. No. 5619-16 ad. Predmet: Ferk Marija, Slovenjgradec, dovolilo za buffet.

O d l o č b a.

Ga. Ferk Marija iz Slovenjgradca je z vlogo z dne 18. V. 1937. zaprosila sresko načelstvo v Slovenjgradu, da se ji izda dovolilo za pogostinsko obrt buffeta v smislu določb § 76 t. 7 obrt. zakona. To svojo vlogo je predpisno opremila z vsemi predpisanimi listinami po § 95 obrt. zak. Po izvedenem postopanju po § 77 obrt. zak., ko je sresko načelstvo dobilo mnenje obč. Slovenjgradec in združenja gostilničarjev v Slovenjgradu in po odobritvi lokalov za ta obrat je sresko načelstvo v Slovenjgradu pod No. 5619/16 z dne 29. VII. 1937. izdalo imenovani na temelju določb § 4. odst. 3., § 60. t. 22., §§ 77. in 96. obrtno dovolilo za pogostinsko obrt buffeta.

Razlogi:

Občina Slovenjgradec in združenje gostilniških obrti v Slovenjgradu sta na vprašanje za mnenje po § 77 obrt. zak., ali obstoji krajevna in stvarna potreba, da se izda dovolilo za to obrt, obe izdali negativno mnenje, češ da že pri obstoječih 15 pogostinskih obratih ni potrebno dovolilo še za nov obrat. Razen teh dveh činiteljev, ki imata po zakonu pravico dati

svoje mnenje o potrebi ali nepotrebi izdaje dovolila, sta v zadevi poslali svoje predstavke proti izdaji tega dovolila tudi zveza gostilničarskih obrti Dravske banovine v Ljubljani in zveza gostilniških združenj kraljevine Jugoslavije v Beogradu, ki se izrekata proti izdaji dovolila za buffet Ferkovi.

V izjavah občine in združenja gostilničarjev v Slovenjgradu kakor tudi v predstavkah omenjenih zvez, je predvsem povdarjeno to, da v težkih časih, ki jih preživlja gostilničarska obrt, ni umestno izdajati novih dovolil in da je upoštevati obče koristi in dejansko potrebo kraja. Razen tega se omenjeni zvezi sklicujeta tudi na to, da je treba vpoštovati razpise, ki jih je v stvari izdalo pristojno ministrstvo.

Ne glede nato, da obče-upravno oblastvo prve stopnje ni vezano na mnenje, ki ga po zakonu dajeja občina in pristojno gostilniško združenje, je treba povdariti, da je izdaja dovolila utemeljena na cit. zakonskih predpisih in tudi na določbi § 61-3. obrt. zak. Dasi se je sresko načelstvo proti mnenju občine in gostilniškega združenja po svobodni oceni postavilo na nasprotno stališče kot ti dve, je vendar gledalo na obče koristi in dejansko potrebo kraja in se ni v ničemur pregrešilo proti zadevnim razpisom pristojnega ministrstva, ki odredajo, da je dovolila za pogostinske obrti izdajati šele po rigorozno izvršenem postopku, ko se je ugotovilo, da je ugodeno zakonitim predpisom in da res obstoja dejanska potreba kraja in da je to v občo korist. Pri oddaji svojega mnenja pa občina in združenje ne bi smeli povdarjati samo to, da je v Slovenjgradu že 15 pogostinskih obrti in da je gostilničarstvo v težkem gospodarskem položaju, temveč tudi druge činjenice. Res je in sresko načelstvo ne osporava, da tudi pogostinsko gospodarstvo kot grana narodnega gospodarstva preživlja težke čase, toda povdariti je, da je to le prehodni položaj gospodarskega zastoja, kateremu mora slediti zboljšanje. Razen tega pa je pri izdaji upoštevati tujskoprometni moment, ki je ravno v Slovenjgradu važen. Slovenjgradec se razvija v važno tujskoprometno središče mislinjske doline, kateremu se obeta še lepa bodočnost. V projektu je gradnja novega kopališča in ko bo to dograjeno, se bo dotok tujcev gotovo izredno povečal. Močno frekventiran tujskoprometni kraj pa mora imeti dobro urejene pogostinske obrate, ki morejo ustreči željam letoviščarjev. Ta odločba se izdaje uradoma in takse prosto. Proti tej odločbi je dopustna pritožba na kraljevsko bansko upravo v Ljubljani, ki bi jo bilo treba vložiti v roku 15 dni od dneva dostavitve pri sreskem načelstvu v Slovenjgradu.

O tem se obvestijo: itd.

Zastopa sreskega načelnika, pristav:

Mezdna gibanja

V mesecu juliju in avgustu torej v dobi najživahnejšega tujskega prometa so stopili gostinski uslužbenci v stavko, ki je bila v Crikvenici, Splitu, Zagrebu popolna v Beogradu pa omejena na eno samo podjetje. Uslužbenci so hoteli izsiliti sprejem poznanih in silno pretiranih zahtev. Posebno so si mlajši uslužbenci vzeli na piko plačilne natakarije, ker so zahtevali njihovo odstranitev in uvedbo revirnega sistema in 10% soudeležbo na izkupičku, namesto pro-

Višek užitka pri kosilu

ni znabiti kaka posebno rafinirano pripravljena jed, ampak občutek, kadar vstanete od mize. Zgodí se, da od z vsemi mogočimi slasticami obložene mize vstanete vendar nezadovoljni. Zelodec Vam stavlja, in prebavni aparat Vam narekuje, da nekaj ni v redu. — Tu morate napraviti zopet red! Dobro sredstvo za doseg je naravna Rogaška slatina. — Pijte pred in po kosilu po en kozarec in po možnosti tudi zjutraj na tešče, pa bo Vaša prebava kmalu zopet v redu. Lahko bodele zopet brez skrbi jedli kar Vam tekne.

Pri mizi naj torej nikdar ne manjka Rogaška slatina!

Rogaška Slatina

stovoljne napitnine, ki jo smatrajo za nečastno odnosno za človeka ponižujočo. V nekaterih krajih so maloštevilni večji podjetniki radi tujcev sprejeli zahteve uslužbencev, dočim jih je večina odločno odklonila. S tem pa niso bili obrati ustavljeni, temveč so nadomeščali stavkajoče uslužbenstvo člani družine, sorodstvo itd. V Zagrebu so natakariji zasedli kot gostje večje kavarne, ter naročali malinovec ali kislo vodo, torej stvari, ki so poceni, samo da oškodujejo podjetnika in ga prisilijo k popustljivosti. Naši tovariši v Zagrebu so se krepko držali in zagrozili uslužbenstvu s takojšnjim odpustom, če se ne vrne na delo, kar je imeo posebno na starejše uslužbenstvo ugoden upliv. V Zagrebu so podjetniki odbili vse zahteve po regulaciji plač, pač pa so pristali na uvedbo revirnega sistema in na 10% soudeležbo pri izkupičku. Naravno so kavarnarji takoj povišali cene v svojih obratih, kar pa je odbilo goste, vsled česar je bil tudi zaslužek nameščencev okrnjen. V nekaterih obratih so nameščenci sami zaprosili, da se naj zopet vpelje prostovoljna napitnina.

Iz tega se vidi, da se je stavka uslužbenstva končala v splošnem z neuspehom. Koristi so imele le sindikalne organizacije, ker so nekoliko dvignile stanovsko zavest med svojim mlajšim članstvom, dočim so starejši člani stali ob strani. Ta stavka naj bo v poduk našim nameščencem, da se s silo ne more spremenjati razmer, pod katerimi trpi podjetnik bolj kakor pa nameščenec, ker mu je zajamčen če ne obilen pa vsaj primeren zaslužek. Izogibajo pa se naj agitatorjevi, ki prihajajo k nam, da hujskajo in zavajajo ljudi z raznovrstnimi in nemogočimi obljubami.

ČLANI! Izvešajte svoje glasilo v lokalih.

Gostilno s posestvom

vrtno, prostorom za balinanje, ca 4000 m² zemljišča

ugodno prodam

Bergman Josip - Ljubljana

S t a r a p o t 7

Kaj moraš vedeti o zgradarini

Zgradarina se pobira od vseh zgradb, ki so namenjene za trajno ali začasno bivanje ali za drugo trajno uporabo, in sicer ne glede na kraj kjer stoje. Predmet zgradarine so tudi dvorišča (hišna okolišča) do 500 m². Za zgradbo se smatra vsaka zgradba, ki je zgrajena iz kakršnegakoli materiala (na zidovih, stebrih, kolesih, če so tako velika, da se ne morejo premikati po cestah) ali na čem podobnem in naj bo na suhem ali na vodi, odnosno deloma na vodi in deloma na suhem. Za zgradbe se smatrajo celo one zgradbe, v katerih se človek ne more nastaniti, pač pa jih lahko uporablja za karkoli. Mlini ob potokih, ki morejo mleti samo periodično, kadar imajo dovolj vode, se ne smatrajo za zgradbe. Istotako se ne smatra za zgradbo ona zgradba, ki je napravljena iz šibja, neobdelanega ali za gradnjo drugače neuporabnega lesa, bodisi da so ometane z blatom, kakor tudi zgradbe zložene iz neobdelanega kamenja, kakršne so ponavadi na periferijah mest in trgov. Nadalje se za zgradbe ne smatra tudi onih zgradb, ki se postavijo najdalj za tri mesece. Če pa se po treh mesecih ne podero ali ne odneso, se smatrajo za zgradbe in podležejo zgradarini.

KDAJ NASTOPI OBVEZNOST PLAČEVANJA ZGRADARINE?

Zgradba postane davčni predmet,

ko se zgradi. Obveznost plačevanja zgradarine pa se začne:

1. Z mesecem, ki nastopi po izdaji uporabnega dovoljenja.
2. Če se zgradba uporabi preje, z mesecem, ki nastopi po začetku uporabe.
3. Če je bila zgradba oproščena, z mesecem, ki nastopi takrat, ko oprostitvev prestatane.

KDAJ PRESTANE OBVEZNOST PLAČEVANJA ZGRADARINE?

Davčna obveznost prestatane s koncem onega meseca, v katerem je zgradba pogorela, odnosno se podrla ali izpraznila z namenom, da se podre.

KDAJ MORAŠ PRIJAVITI NASTANEK ODNOSNO PRESTANEK DAVČNE OBVEZNOSTI?

Prestanek ali nastanek obveznosti plačevanja zgradarine se mora prijaviti v 30. dneh, drugače prestatane obveznost šele s koncem onega meseca, v katerem se je prijava za prestatanek predložila.

Če pa se ne prijavi nastanek davčne obveznosti, potem sledi denarna kazen.

KDO PLAČUJE IN JAMČI ZA ZGRADARINO?

Zgradarino plačuje oni, ki uporablja zgradbo kot svojo, n. pr. posestnik, če pa gre za užitek ali nasledstveni zakup, pa uživalec odnosno nasledstveni zakupnik. Dostopna pravica do užitka zgradbe se smatra

kot užitek. Zgradba jamči za plačilo zgradarine.

KAJ TVORI DAVČNO OSNOVO ZA ODMERO ZGRADARINE?

Davčno osnovo za odmero zgradarine pri zgradbah, ki so dane v najem tvori letna najemnina ob času, ko se razglasi poziv za predložitev davčnih prijav, odbiži stroške za vzdrževanje, upravo ali amortizacijo zgradbe. Letna najemnina se dokazuje z najemno pogodbo.

K davčni osnovi se prištejejo tudi vrednosti raznih obveznosti, dajatev, storitev in ugodnosti, ki jih mora najemnik iz naslova najemnine izvršiti. Če se odda zgradba v najem za sezonsko dobo, se vzame sezonska svota za letno najemnino.

Pri zgradbah, ki niso dane v najem in so v lastni uporabi lastnika oziroma v brezplačni uporabi sorodnikov, užitarjev, se smatra za najemno vrednost oni znesek, ki bi ga lastnik dobil, če bi oddal prostore v najem v one svrhe, v katere jih sam uporablja.

Pri tem je važno, da se najemna vrednost takih zgradb, ki niso dane v najem določi **potom primerjanja** z najemnino za slične zgradbe v bližini. Če pa takih sličnih zgradb ni v bližini, potem pa določi najemno vrednost davčni odbor po dejanskih krajevnih najemninah razmerah in to na utemeljen predlog davčne uprave.

To splošno načelo velja za vse zgradbe, torej tudi za restavracijske, hotelske in gostilniške zgradbe. Brez-

dvomno pa se mora pri zadnje navedenih zgradbah ozirati na dosegljiv uspeh odnosno na njihovo donosnost.

V KAKŠNEM ZNESKU SE ODBIJAJO STROŠKI ZA VZDRŽEVANJE, AMORTIZACIJO IN UPRAVO OD KOSMATE NAJEMNINE?

1. V Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Novem Sadu se odbije 20%.
2. V ostalih mestih, trgih, kopališčih in letoviščih, v kolikor so kot taki uradoma priznani od pristojnega ministrstva 25% in
3. V vaseh 30%.

KOLIKO ZNAŠA TEDAJ ZGRADARINA?

Zgradarina se odmerja od čistega dohodka zgradbe, torej od razlike, ki se dobi, če se od dejanske ali ocenjene kosmate najemnine odbijejo stroški, ki smo jih ravnokar v prejšnjem odgovoru navedli.

Osnovni zgradarinski davek znaša 12% od letnega čistega dohodka, kateremu je treba še dodati dopolnilni davek, ki je določen s posebno lestvico.

Za zgradbe z davčnimi olajšavami pa se plačuje namesto osnovnega in dopolnilnega davka za zgradbe in dele obstoječih zgradb, in sicer za zgradbe, ki so postale zavezane davku do dne 31. decembra 1931 6%, za zgradbe pa, ki so postale zavezane zgradarini po tej dobi pa 12%.

Zgradbe ali deli zgradb z davčno olajšavo niso zavezane nobenemu samoupravnemu davku in nobeni samoupravni dokladi.

Kako je sestavljati prijave dohodkov od hotelskih in restavracijskih odnosno gostilniških zgradb?

Redna številka	Ime, priimek in poklic najemnika (zakupca) ali pa lastnika oziroma užitarja, če ta sam uživa zgradbo (del zgradbe)	Lega stanovanja (podprtiličje, pritličje, nadstropje itd.)	Število skladnih delov						Ali je zgradba odnosno stanovanje oddano v najem z opremo, vrtom, orodjem, s pritikli- nami in slično?	Celokupna kosmata na- jemnina za samo zgradbo — stanovanje ozir. druge prostore		Posebej do- govorjena ko- smata najem- nina, zakup- nina za vrt, zemljišče in ostalo v raz- predelu 5. brez opreme		Kosmata najemnina zakupnina za opremo		Sezonska na- jemnina, pri zgradbah, ki se dajo v najem za čas sezone v ko- pališčih in letoviščih	
			za stano- vanje (le sobe in sobice		odprtih prostorov (trgovine, de- lavnice ordin. sobe, pisarne, čakalnice)		pomožnih prostorov (vsi ostali prostori)			Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
			na ulico	na dvo- rišče ali na hodnik	na ulico	na dvo- rišče ali na hodnik	na ulico	na dvo- rišče ali na hodnik									
1	Lastnik za restavracijo	pritličje		(za posle) 2	2	1	1	10		10.000	—						
2	Lastnik za kavarno (le med sezono odprta)	"		(isto) 2	1	1	—	3		—	—					6000	—
3	Lastnik za stanovanje	I. nadstropje	3	2	—	—	1	5		8000	—						
4	Lastnik za prenočevanje tujcev	"		(za posle) 2	tujске	sobe	4	1	4	10.000	—						
5	Lastnik za prenočevanje tujcev	II. nadstropje		(isto) 1	10	7	1	4		12.000	—						
6	Lastnik za prenočevanje tujcev	III. nadstropje		(isto) 1	10	7	1	4		—	—					8000	—
			Din	3	10	30	20	5	30	40.000	—					14 000	—

KAJ NAM JE STORITI, AKO BO KLJUB VSEMU TEMU ZGRADARINA ZA LETO 1937. PREVIŠOKO ODMERJENA?

Po izvršeni izmeri zgradarine dobi vsak posestnik zgradbe plačilni nalog o letnem davčnem predpisu. Proti temu plačilnemu nalogu ima tekom 30 dni pravico do pritožbe na Dravsko finančno direkcijo v Ljubljani. Pritožbo je kolkovati s 30 din in jo je vložiti pri pristojni davčni upravi, katere je izdala plačilni nalog. Ne pošiljajte torej pritožb direktno na finančno direkcijo, ker so iste neveljavne.

KAJ NAM JE STORITI, DA BO PRITOŽBA TUDI V RESNICI USPEŠNA?

Takoj po prejemu plačilnega naloga (kateri se nikakor ne sme zamenjati s četrtletno pošto položnico, s katero se plačujejo davki in proti kateri sploh ni nobenega leka) naj gre vsak, komur se zdi ocenjena najemna vrednost previsoka, na davčno upravo po podrobne odmerne podatke. Na davčni upravi naj vpraša ali se je najemna vrednost njegovih prostorov določila potom primerjanja ali pa jo je ocenil davčni odbor. V prvem slučaju naj si vsak zabeleži primerjalne objekte, s katerimi je utemeljena odmera, v drugem pa vse podrobnosti, s katerimi je utemeljen predlog davčnemu odboru.

Te utemeljitve naj vsakdo natančno premotri in si naj po potrebi tudi osebno ogleda prostore oz. zgradbe, s katerimi so se njegovi prostori oz. zgradbe primerjale. Ako se mu zdi odmera na vsak način previsoka in neutemeljena, ker je mogoče zgradba, s katero se je njegova primerjala, večja, boljše in na promet-

nejšem kraju kot njegova zgradba, naj vloži v 30-dnevem roku potom pristojne davčne uprave dobro utemeljeno pritožbo.

Prečitajte torej pazljivo navodila glede prijav za odmero zgradarine in postopajte po njih!

DAVČNI ODBORI SO KONČALI SVOJE DELO.

Davčni odbori za odmero pridobnine in davka na poslovni promet so v ogromni večini končali svoje delo. Na žalost moramo ugotoviti, da so nekatere davčne uprave tudi letos vzele gostilničarje in naše sotrpine mesarje na piko z izgovorom, da imajo pri teh dveh vrstah davčnih zavezancev najbolj točne podatke o njihovem prometu na razpolago. To priznanje je nam silno dragoceno, ker davčne uprave s tem priznajo, da je obdavčitev drugih slojev ravno vsled pomanjkljive kontrole silno obzirna, torej nižja, kakor pa pri nas.

Nam ne preostane tedaj ničesar drugega, da še v večji meri poostri- mo našo borbo, dokler ne dosežemo tudi pri obdavčitvah našega davkoplačevalca popolno enakopravnost. Članstvo pa pozivamo, da si točno pogleda davčni predpis na pridobnini in davku na poslovni promet za leto 1937. in ugotovi, v koliko se je upoštevala lastna prijava. Vsak, ki ugotovi, da se mu zdi davčni predpis previsok, naj gre na davčno upravo in zaprosi vpogled v odmerne spise, di vidi, kakšni razlogi so dovedli davčno upravo do tako visokega predpisa. Te podatke si lahko tudi vsak sam na davčni upravi zapiše, da jih potem v pritožbi izpodbija.

Pritožba proti predpisu pridobnine

in davka na poslovni promet se mora kolkovati s 30 din in jo je vložiti v 30 dneh bodisi osebno proti potrdilu ali pa se jo naj odda priporočeno na pošto in jo pošlje potom davčne uprave, ki je predpis izdala na reklamacijski odbor. Ne pošiljajte tedaj pritožb neposredno na reklamacijski odbor, ker so take pritožbe neveljavne!

Posebno opozarjamo članstvo v vinorodnih okoliših, kjer se vino po gostilnah prodaja po 8 din in kjer se je ta cena vzela za prometno vrednost, da se pritoži proti predpisu davka na poslovni promet, ker se mora od prodajne cene vendar odbiti občinska in banovinska trošarina. Potemtakem ne sme pri tej prodajni ceni znašati prometna vrednost vina za ocenitev davka na poslovni promet več ko 6 din pri litru.

V borbi proti pretirani obdavčitvi mora sodelovati vsak poedini davkoplačevalec, zato se brigajte za davčne predpise in davčna vprašanja.

BANOVINSKE IN OBČINSKE DOKLADE SO ODBITNE PRI ODMERI PRIDOBNINE.

Dobili smo razsodbo upravnega sodišča v Celju in državnega sveta

iz katere izhaja, da so tudi banovinske in občinske doklade na pridobnino odbitne. Tozadevna razsodba upravnega sodišča v Celju je bila izdana pod F 564-36 -7 z dne 11. decembra 1936 s sledečo dobesedno utemeljitvijo v kolikor se tiče odbitka samoupravnih doklad. Razsodba navedena med razlogi sledeče:

»Glede samoupravnih doklad pa je tožiteljeva trditev v toliko osnovana, da so samoupravne doklade na pridobnino v smislu toč. 2. zgoraj navedenega določila (čl. 55. zakona o neposrednih davkih) odbitne, ker je po pravkar navedenem določilu neodbitna le pridobnina, ne pa tudi doklade na ta davek, ker take doklade niso izrečno navedene kot neodbitne, kakor je to slučaj v čl. 82. toč. 1. zakona o neposrednih davkih, po katerem se pri ugotavljanju osnove družbenega davka ne smejo odbiti družbeni davek in samoupravne doklade na ta davek do zneska tega davka. Ako je zakonodajalec smatral za potrebno, da je z davčno novelo z dne 18. februarja 1934. spremenil prvotno besedilo gori navedenega določila, ki je bilo smiselno identično s sedanjim besedilom čl. 55. toč. 2. navedenega zakona, bi brez dvoma, ako bi

Moderna asfaltirana kegljišča
zgrajena po predpisih dobavlja
Drago Čeferin - Ljubljana - Tyrševa cesta 15/I.
nad kavarno »Evropa« Telefon 33-38
Prvovrstne reference že postavljenih kegljišč
Zahtevajte brezobvezne ponudbe!

predelovanje žice v mreže, vrvi, žičnike, igle, zaponke i. t. d.; izdelovanje kablov, izolirane žice, vrvi, elektrotehničnih instalacijskih predmetov, baterij, akumulatorjev itd.; izdelovanje predmetov iz kovinskih spojin; galvanoplastika; puškariji; mehaniki; strugarji; izdelovanje in popraviljanje električnih strojev in naprav; fini mehaniki; izdelovanje in popraviljanje klavirjev, orgel, harmonijev, glasbil, gramofonov, gramofonskih plošč itd.; izdelovanje in popraviljanje prevoznih sredstev (čolnov, letal, koles, vozov, avtomobilov, karoserij itd.); izdelovanje farmacevtskih, kozmetičnih, parfumerijskih in podobnih izdelkov; voščarji, medicarji; predilnice, tkalnice, apreture, barvarne in tiskarne tekstilnega blaga; izdelovanje vate; izdelovanje sukanca; izdelovanje celuloze, papirja in lepenke; predelovanje in konfekcije papirja; kartonaže; knjigoveznice; izdelovanje usnja; izdelovanje gumijastih predmetov; izdelovanje čevljev in druge obutve; izdelovanje jermenarskih, sedlarskih, torbarskih in usnatih ali podobnih galanterijskih predmetov; tapetniki in dekoraterji; tesarji; impregnacija lesa; izdelovanje pohištva razen upognjenega, ležalnih in vrtnih stolov ter podobnih množinskih predmetov; izdelovanje lesenih stavbenih delov, lesenih modelov; mizarji; izdelovanje ščetk in metel; izdelovanje košar in drugih pletenih predmetov; izdelovanje glavnikov in drugih predmetov iz celuloide, roga in kosti; pekarne; slaščičarne; izdelovanje cikorijske, surogatov za kavo, žitne kave; praženje kave; mlinci za dišave; izdelovanje ribjih, mesnih in zelenjadnih konserv; predelovanje mesa; klavnice; mesarji in klobasničarji; čiščenje črev; predelovanje mleka; izdelovanje likerjev, žganja, sokov, esenc i. t. d.; izdelovanje sodavice, brezalkoholnih pijač itd.; izdelovanje octa; izdelovanje in pridobivanje ledu; zdravilišča, kopališča, krznarji; kemično čiščenje in barvanje perila in obleke; pralnice; zavodi za čiščenje stanovanj in pohištva ter za shranjevanje preprog in pohištva; gradnja, vzdrževanje, popraviljanje cest, mostov, železnic, vodogradnje; tlakovanje in asfaltiranje; gradnja nad zemljo, zidarstvo in gradbeno tesarstvo, studenčarstvo, krovstvo, polaganje podov in zidnih oblog; slikarstvo; čiščenje oken, portalov itd.; brivci, frizerji, zavodi za negovanje telesa; trgovine, denarni zavodi, zavarovalnice; trgovinske in podobne pisarne; kinematografi.

(3) Po lestvici, navedeni pod c) razpredelnice v čl. 1., odst. (1), te odredbe, se odredijo minimalne mezde za naslednje stroke:

Gojenje perutnine; vrtnarstvo; opekarne; izdelovanje šamotne opeke; vrvarne; izdelovanje pletenin na tvorniški način; izdelovanje čipk, vezenin, posametrije in umetnega cvetja; gozdna dela; žage; rezanje in cepanje drv; izdelovanje lesne volne; sodarji; drobljenje in mletje lesne skorje; izdelovanje parketov, lesenih rolojev in žaluzij, čepov, palic in držajev za dežnike, lesenih klinec; izdelovanje predmetov iz plutovine; mlinci; izdelovanje testenin; izdelovanje biskvita, kekse itd.; izdelovanje čokolade, kakava, kanditov in drugih sladkornih predmetov; sušenje in vkuhanje sliv in drugega sadja; izdelovanje marmelade; črpanje in pripravljanje mineralne vode; izdelovanje perila, steznikov, kravat in podobno; izdelovanje obleke; izdelovanje klobukov, slamnikov, kap, tulcev; modistke, izdelovanje rokavic; industrije in obrti, ki niso navedene v tem členu, niti v členih 3. in 4. te odredbe, ter se tudi po upoštevanju določb člena 5. ne dajo uvrstiti v doslej navedene stroke v čl. 2. in tudi ne v stroke po členih 3. in 4. te odredbe.

Člen 3. V strokah: izdelovanje pletenin na netovarniški način; izdelovanje kopit in podpetnikov, struženje lesa in izdelovanje drobnih in galanterijskih lesenih predmetov, kakor igrače, suha roba itd., ne glede na način izdelovanja; izdelovanje upognjenega pohištva, ležalnih in vrtnih stolov in podobnih množinskih predmetov, ne glede na način izdelovanja; izdelovanje in popraviljanje dežnikov in sončnikov — znaša minimalna mezda ne glede na kraj obratovanja za delavce (delavke) v starosti nad 18 let 2 din na uro, za za delavce (delavke) v starosti pod 18 let pa 1.80 din na uro.

Člen 4. Minimalne mezde se ne odredijo: Za gostilniška podjetja po § 76. zakona o obrti, monopolske tovarne, izdelovanje razstreliv, cestne železnice, nakladanje in raztovarjanje blaga ter za rudarska združna podjetja, ki ne zaposlujejo samo člane.

Člen 5. Poimenovanje posameznih gospodarskih strok je izvedeno skladno z nevarnostno tabelo, izdano z naredbo ministra za socialno politiko in narodno zdravje z dne 29. sept. 1934, št. št. 42.546 (»Sl. list« št. 698-92 ex 1934). V primerih, kjer obstoji dvom o uvrstitvi podjetja v pripadajočo stroko po tej odredbi, je merodajna uvrstitev po nevarnostni tabeli. V obratih, ki obratujejo v oddelkih, kateri spadajo v razne stroke po tej odredbi, oziroma po imenovanju nevarnostni tabeli, se plačujejo minimalne mezde, ki pripadajo dotičnim strokam, ako so ti oddelki samostojni. Ako pa ti oddelki niso samostojni in se delavci (delavke) upo-

rabljajo v obeh ali v več strokah, se plačuje višja minimalna mezda.

Člen 6. Za kvalificirano delavstvo in vajence ne veljajo minimalne mezde, odredene s to odredbo, temveč se bodo mezde za kvalificirano delavstvo in odškodnine za vajence odredile kasneje. Vendar pa se kvalificiranemu delavstvu ne smejo plačevati nižje mezde od mezd, določenih s to odredbo za nekvalificirano delavstvo v dotični stroki.

Člen 7. Zaslužek delavcev, ki delajo v akordu, ne sme biti manjši od zaslužka, ki se mora po tej odredbi plačevati za urno delo.

Člen 8. (1) Za osebe, ki dobiva plačo mesečno, se določi mesečna plača s 25 dnevnimi plačami, za osebe, ki dobiva plačo letno, pa se določi letna plača s 300 dnevnimi plačami.

(2) Delavcem, ki dobivajo na račun plače hrano in stanovanje, se zaračunava hrana z 8 din na dan, stanovanje pa z 2 din na dan.

Člen 9. Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave v »Službenem listu kr. banske uprave drav. banovine«.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani,

dne 31. julija 1937.

Namestnik bana pomočnik:

dr. Majcen s. r.

Jubileji

IVAN OKORN —
SEDEMESELETNIK.

G. Ivan Okorn, lastnik daleč naokoli poznane še tipične gorenjske gostilne pri »Kobilikarju« na Visokem pri Kranju, je praznoval v krogu svoje spoštovane družine in številnih prijateljev iz vojaških let, sedemdesetletnico svojega plodnosnega življenja. G. Okorn je neumoren stanovski delavec in iskren prijatelj složnega in skupnega stanovskega udejstvovanja.

Ob tej priliki naj izvoli sprejeti od svojih stanovskih tovarišev tovariške čestitke, želeč mu še nadalje trdnega zdravja in obilnih uspehov v gostilničarskem poslovanju.

VSE LETO

lahko imate

sladki mošt

ako ga konzervirate z
NIPAKOMBINOM A/II
NIPAKOMBIN A/II.
je enostavno, sigurno in neškodljivo sredstvo.

Navodila daje

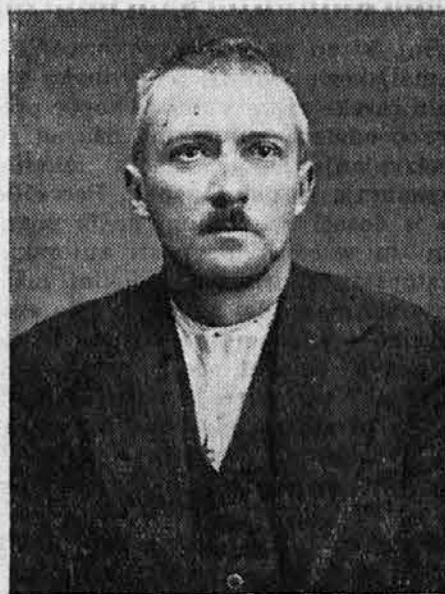
»RADIOSAN«, Zagreb

Dukljanova ulica št. 1

Uporaba dovoljena od Ministrstva za narodno zdravje in socijalno politiko.

Novi grobovi

LENGER IVAN †.

Združenje gostilniških podjetij je izgubilo sredi meseca julija, nenadoma svojega predsednika g. Lengerja Ivana, kateremu posveča sledeči nekrolog.

Pokojnik je bil rojen leta 1892. v Begunjah na Gorenjskem, kot sin ugledne kmečke družine. V Žiri je prišel še kot deček, da se je pri svojem stricu Lengerju Francetu izučil trgovine. V svetovni vojni je služil pri 17. p. p. ter je bil večkrat ranjen. Radi svoje narodne zavednosti je mnogo pretrpel od takratnih avstrijskih mogočnjakov. Po vojni se je priženil v znano Kavčičevo družino ter se posvetil gostilničarstvu in kmetijstvu.

Pokojnik je bil dolga leta obč. odbornik, predsednik gospodarskega odbora vasi Žiri, nadalje je bil član Sokola in gasilnega društva. Bil je

Kletarstvo

Vprašanja in odgovori

Vprašanje K. P. iz L. Kako najbolje čistimo vino z želatino?

Odgovor na to vprašanje Vam podajemo iz knjige **Andrej Žmavc: »Vinski zakon in kletarski vedež«**, katero knjigo Vam najtopleje priporočamo in ki se dobi pri avtorju v Mariboru, Smetanova ul. 29. Cena s poštnino vred 50 din.

»Za navadna bela vina in črnino uporabljamo želatino ali »francoski klij«, t. j. očiščen klij hrustanca kosti raznih sesavcev, ki se dobi v teh listih ali tablicah. Znale so značke »Laine« (izgovori: lené), »Cognet« (izgovori: koanje) i. dr.

Želatina rabi za primerno učinkovitost več tanina kot ribji mehur, razen tega je moramo več vzeti, 5-10, celo 15, izjemoma tudi več gramov na 1 hektoliter. Pripravimo je samo za takojšnjo uporabo.

Odmerjeno želatino namakamo nekoliko ur v hladni vodi. Ustrezajočo količino vina, po teži desetkrat toliko kot želatino — na primer za 50 gramov želatine ½ litra vina — se grejemo zase na kakih 45° C v emajlirani posodi, ki jo postavimo v krop, ne pa k ognju, da se nam ne prižge, odnosno ne dobi okusa po kuhi.

Z nabrekli želatine odlijemo vodo. Čistilo primešamo segretemu vinu. Čim se želatina raztopi, čistilno te koščino nekoliko ohladimo in takoj uporabimo.

Če ima vino premalo tanina, mu ga moramo dodati, in sicer polovico ali baš toliko gramov, kolikor mu dodamo želatine, dočim trpka, zagatna vina take primesi ne potrebujejo; neugodno trpka vina postanejo čiščenju z želatino milejša, bolj uglasjena in ubrana.

V 1 hl normalnega belega vina je povprečno kakih 40 gramov tanina, v črnini pa 3 krat do 4 krat toliko. En gram želatine veže (uporabi) do 1.4 grama tanina. Drugo k drugim računano za 1 hl vina: na 1 gram želatine 0.8 grama tanina, torej na primer 5 gramov želatine 4 grame tanina itd. Čiščenje z želatino je za črnino »preostro«, ker jo lahko preveč razbarva.

Odmerjeni tanin raztopimo v merici vina; raztopino primešamo ostalemu vinu, vendar najbolje je nekoliko dni pred čiščenjem.

Vprašanje B. R. iz K. Vino mi je postalo nekam mastno, je medlega okusa in teče iz pipe kakor olje. Kaj je vzrok vlečljivosti vina in kako vlečljivo vino ozdraviti?

Odgovor: Vlečljiva postanejo najrajši lahka, bela, mlada vina, le redko tudi črna vina. Vino, ki je bolj močno, ki vsebuje 11 volumnih od-

stotkov alkohola, ne postane več vlečljivo. Vlečljiv pa postane tudi lahko mošt, če ne mara kipeči, zelo rad pa tudi sadni mošt, posebno jabolčnik. Bolno vino je večinoma neizpremenjenega duha, pa bolj milega, na gumij spominjajočega okusa.

Vzrok vlečljivosti so razni mikroorganizmi, glivice oziroma bakterije, ki spreminjajo sladkor, ki se v takih vinih nahaja, v neke sluznate tvari in v majhni meri tudi v ogljikov dvokis. Sluz pa se tvori tudi pri razkrajanju drož v malo kislih in milih odnosno malo trpkih lažjih vinih, ki so bila predolgo na drožeh radi poznega pretakanja.

Najboljša odvratajoča sredstva proti vlečljivosti vina so, da skrbimo predvsem za snago kleti in posode, da se vse slabo in pokvarjeno grozdje pri trgatvi skrbno obira, dalje zmerno žveplanje mošta, uporaba čistih drož, kakor tudi pravilno kipeženje, pri katerem naj sladkor mošta popolnoma pokipi. Grozdje pustimo, da popolnoma dozori, kajti čim bolj je zrelo in sladko, tem močnejše in stanovitnejše je vino. Vino pa, ki ima premalo kisline in čreslovine, mešamo z bolj kislim in trpkim vinom.

Kako zdravimo vlečljivo vino? Vlečljivost ni ravno nevarna bolezen in se da s pravilnim ravnanjem ozdraviti. Dokler je v vinu še kaj neprevretega sladkorja, se vlečji-

vost, četudi je že kdaj bila odpravljena, rada iznova pojavlja. V takem slučaju skrbimo za to, da sladkor v vinu naknadno temeljito pokipi. Sicer bolno vino pretočimo in prav močno prezračimo, to je prelivamo, mešamo in z metlico pretepamo, na ta način vino že deloma izgubi svoj sluznati značaj in postane redkejšje. Zdravljenje pospešimo z dodatkom kakih 8-10 gramov tanina na 1 hl vina, ki ga končno pretočimo v srednje močno žveplan sod. V večini slučajev se sluz sedaj vsede na dno, nakar vino v drugič pretočimo v nekoliko zažveplan sod; tekočina je potem navadno spet normalna. Priporočljivo je, če potem vino še čistimo z želatino ali pa tudi s špansko zemljo.

Vprašanje S. L. v M. Imam 3 polovnjake haloškega, sicer prav dobrega, še sladkega vina, ki v jeseni ni moglo dobro prevreti. To sladko vino se je prej enkrat deloma že očistilo, a sedaj v toplejem času ponovno postaja motno. Kaj storiti s sladkim vinom, ki se je skislilo in da bo postalo stanovitno?

Odgovor: Neugodno, hladno vreme v jeseni, rano zpadli sneg je ohladil grozdje odnosno mošt tako, da kvasne glivice niso mogle izvršiti pravičnega vrenja. Vaše sladko vino je sedaj v vročem poletnem času gotovo začelo že močnejše vreti. Zato postavite na sode kipele vehe in pu-

Papirnat **servijete in krožnike** blagajniške **bloke in knjige** ter vse **potrebščine za pisarne** priporoča po najnižjih cenah trgovina s papirjem

M. Tičar

Ljubljana

Šelenburgova 1 in Sv. Petra c. 26

kremenitega značaja in naprednega mišljenja. S svojim delom in značajem si je pridobil veliko prijateljev in spoštovateljev, o čemur je dovolj jasno pričala ogromna udeležba pri njegovem pogrebu. Pokojnika je Sokol spremljal k zadnjemu počitku polnoštevno in v kroju, istotako gasilno društvo v Žireh. Ob grobu pa mu je zapel žirovski pevski zbor.

Naj mu bo lahka domača zemlja, ge. soprogi Francki in ostalemu sorodstvu pa iskreno sožalje ob prerani izgubi dobrega moža, svaka, strica itd. Počivaj v miru tovariš! — Združenje gostil. podjetij v Žireh.

Pobiranje avtorskih nagrad

Boj, ki so ga vodile po navodilih Zemaljskega saveza banovinske gostilničarske zveze v državi zoper pretirano odmero avtorskih nagrad za proizvajanje godbe v naših lokalih, zaznamuje le delni uspeh. Posrečilo se je doseči na podlagi naših pogajanj in vsled uvidevnosti avtorskih zastopstev v dravski banovini nižje avtorske nagrade, kakor so bile svoječasno predpisane po ceniku, ki ga je potrdil delegat prosvetnega ministrstva. Nadalje se je posrečilo tudi to, da ni vezana glasbena prireditev na dovoljenje avtorskega zastopništva, če se proizvajajo glasbeni komadi, ki niso po UJMI zaščiteni.

Tvrdka Frajt v Beogradu dopušča proizvajanje svojih glasbenih del brez plačila avtorskih honorarjev, ter je v to svrhu registrirala pri prosvetnem ministrstvu vsa glasbena dela onih avtorjev, ki niso zaščiteni po UJMI in ki so dali svoja dela v eksploatacijo tvrdki Frajt.

Naznačena tvrdka bo v najkrajšem času izdala katalog, ki bo obsegal 300 do 400 raznih glasbenih del do-

Obnovite svoje kuhinje s posodo

Aemalit

in

Palatia

Jedilno orodje ne rjavi pri

Franc Golob
Ljubljana, Wolfova ulica 8
Specijalna zaloga kuhinjskega pribora

stite vino pri miru, da popolnoma prevre. Ko se bo vino po vrenju očistilo, ga pretočite in zmerno zažveplajte, to je da sežgete 1 azb. žvepl. trščico na 3—4 hl vina. Ako želite to le vino čimprej pripraviti za potrošnjo in če je klet bolj hladna, tedaj pospešite ponovno vrenje s toploto. V ta namen je na nekak način segreti kletne prostore tako, da bo vino začelo ponovno vreti. Po prevrenju in po očiščenju čez nekaj tednov vino pretočite in zmerno zažveplajte. Če pa vino kljub segrevanju noče vreti, tedaj mu bržkone primanjkuje zraka; v tem slučaju moramo vino pretočiti in prezračiti ali pa ga s čisto palico temeljito premešati. Ako pa imate v v kleti tudi druga vina, katerim bi segrevanje kleti škodovalo, tedaj je najbolje, da vino, ki ni prevrelo, z drožmi vred pretočite v drug sod, katerega ste že prej postavili na tak prostor, kjer je mogoče kuriti. V tem slučaju je dobro dodati vinu zdrave drože iz kakega drugega sode, kjer je vino zdravo in dobro prevrelo.

PRIJAVE IN ODJAVE V GOSTILNIŠKI OBRTI.

Glasom statistike, ki jo je zbrala Zbornica za TOI v drugem četrtletju, je bilo v gostinski stroki za 44 več prijav kakor odjav.

mačih in inozemskih avtorjev, ki niso zaščiteni pri UJMI. Potemtakem bodo naši člani imeli dovolj veliko izbero na razpolago ter ne bodo odvisni od dovolil UJME, ki pobira visoke avtorske nagrade.

Prepričani pa smo, da bo prosvetno ministrstvo v doglednem času izvršilo revizijo avtorskih nagrad, ki jih predpisuje UJMA. Ravno tako je potrebno, da je arbiter v sporih, ki so neizogibni med našim članstvom in UJMO, neodvisen od avtorjev in da se tantijeme ne določajo samo od strani UJME, temveč po paritetni komisiji, v kateri je zastopano enako število avtorjev in pa gostilničarjev.

ALI JE BERMET-VINO NAVADNO ALI SPECIJALNO VINO?

Kraljevska banska uprava je izdala na pritožbo trgovca z vinom g. Marinkov Branka iz Sremskih Karlovcev rešenje II., No. 17263/4 z dne 5. junija 1937 sledeče vsebine:

Mestnemu poglavarstvu v Ljubljani. Z ozirom na pritožbo Marinkov Branka, trgovca z vinom iz Sremskih Karlovcev na ministrstvo financ v zadevi pobiranja občinske trošarine v mestni občini ljubljanski na bermet vino, se naslovno poglavarstvo opozarja na sledeče:

Bermet vino je v smislu izjave Dravske finančne direkcije z dne 26. septembra 1936. št. 22165-V smatrati za navadno vino, od katerega se sme v smislu čl. 13. zakona o naknadnih in izrednih kreditih z dne 23. decembra 1932. (Služb. list. št. 3. ex 1933) pobirati izza dne 1. januarja 1933 maksimalna mestna trošarina po 1.50 din od litra. Bermet smatra kot navadno vino tudi kraljevska banska uprava pri pobiranju banovinske trošarine. Naziranje naslovnega poglavarstva glede istovetenja bermeta z vermutom je napačno, ker je bistvena razlika med bermet-vinom in vermutom.

Pri pobiranju mestne trošarine od bermet-vina se je točno ravnati po gornjih navodilih.

Po pooblastilu bana načelnik upravnega oddelka:

Ga. Mara OSET, soproga poznanega stanovskega delavca in organizatorja ter svoječasnega zveznega predsednika g. Andreja Oseta, je otvorila na lastnem posestvu v Rošpohu pri Mariboru, gostilno pod imenom

»N A G R I Č U«

ki je okrog eno uro hoda oddaljena od Maribora. Do gostilne vodi avtomobilska cesta, ki se vije med samimi vinogradi. Naravno, da sta ga in njen soprog Andrej opremila tudi večje število tujskih sob, od koder je prekrasen razgled na celo Pohorje in na Slov. gorice. Prenočišče stane 10 do 20 din, dočim se nudi celodnevna preskrba od 25 do 30 din. Gostom je tudi telefon št. 28-07 na razpolago. Prijatelje in poznanke našega zaslužnega tovariša Andreja Oseta vabimo, da ga obiščejo v čimvečjem številu.

REDKA PRILOŽNOST

Dobra, poznana restavracija ob kolodvoru Bistrica pri Limbušu, brez konkurence in dobro opremljena, se radi starosti lastnika proda. Na razpolago so tudi tujske sobe. Restavracija se je od istega lastnika vodila z velikim uspehom preko 26 let. Krasnega lega, priljubljena izletna točka za Mariborčane, letovišče, izhodišče na Pohorje z lepo urejenim kopalščem v največji bližini tovarna železnih izdelkov. Vse to so prednosti, ki jih ima kraj Bistrica pri Limbušu. Poslopje je v dobrem stanju s 3/4 ha arondiranega zemljišča. Na razpolago je tudi obilen v dobrem stanju se nahajajoči inventar. Posestvo je neobremenjeno in se proda pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Obrat se lahko takoj prevzame. Vprašanja na upravo lista.

UKINITEV PROSTOVOLJNE NAPITNINE V SAVSKI BANOVINI.

Na osnovi uredbe o gostinskem pomožnem osebjem je izdal ban savske banovine odredbo, glasom katere se ukine prostovoljna napitnina in na

Kletarsko društvo v Ormožu r. z. z o. z.

najmočnejša vinarska zadruga v dravski banovini

priporoča svojo **veliko in stalno zalogo** navadnih namiznih do najfinejših sortiranih vin iz Ormoško-ljutomerskih in Haloških goric

Vina lastnega pridelka 530 članov vinogradnikov

Originalno blago in originalne cene

Stalna evidenca vseh razpoložljivih vin navedenih okolišev pri producentih

Telefon št. 18

Ustanovljeno l. 1898

mesto nje uvede 10% obvezna napitnina, ki se priračuna k računu. Na ta način se bo pobirala napitnina v hotelih, restavracijah in penzijonih v sledečih mestih: v Zagrebu, Osijeku, Karlovcu, Selcu, Novem, Varaždinu, Sušaku, Crikvenici, Omišlju, Malinski, Baški na Rabu, na Plitvičkih jezerih, Toplicah, Lipiku, Stubičkih toplicah, v Topuskem in v Varaždinskih toplicah.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

Letošnji jesenski ljubljanski velesejem od 1. do 12. septembra bo obsegal razstave industrije, obrti, izdelke naših pohljstvenih mojstrov, razstavo male domače obrti, razstavo »Živalce«, etnografsko-misijsko razstavo »Indija« ter veliko jubilejno razstavo slovenskega novinarstva. Ta razstava bo prirejena v proslavo 140-letnice Vodnikovih »Lublanskih Noviz« ob 30-letnici organizacije slovenskih poklicnih novinarjev in bo dajala jesenskemu ljubljanskemu velesejmu glavno obilježje.

KAKO SE JE ODDALA RUDNIŠKA RESTAVRACIJA

Na javni licitaciji za zakup neke rudniške restavracije se je ista oddala neki osebi, ki ni imela še nikdar posla z gostilniškim obratovanjem. Čudimo se, kako se je moglo preiti preko določil uredbe o strokovni izobrazbi, ki je že skoraj tri leta v veljavi.

KATERIM POGOJEM MORAJO ODGOVARJATI LOKALI ZA VINOTO-ČE POD VEJO?

V smislu uredbe o ustanavljanju in ureditvi pogostinskih obratov morajo točilnice lastnega pridelka ustrezati vsem onim določilom, ki so veljavna za krčme. Imeti morajo namreč dovolj velike in svetle prostore da se lahko vzdržuje v njih čistoča. Prostori morajo biti higiensko urejeni, prostorni, suhi, zračni, s svetlobo, ki prihaja neposredno od zunaj in možnost zadostnega prezračevanja. Tla morajo biti takšna, da se lahko in korenito snajijo. Stene morajo biti na čisto prebarvane ali pobeljene. Mize morajo biti iz trdega lesa brez razpok ter imeti pripravo za umivanje posode, ki mora biti tako postavljena, da se umazana voda lahko hitro odteka. Glede stranišč veljajo isti predpisi, kakor za gostilne. Pisoarji morajo biti premazani s katroanom.

RAZNO.

V letu 1936. je država prejela na davkih za 12% več kakor v letu 1935. V dravski banovini se je obdavčitev povečala v tem letu glasom statistike finančnega ministrstva za 3.3%.

Slovenski vinogradniki zahtevajo izdajo uredbe o sanaciji vinogradništva. Ob priliki kongresa Društva vinogradnikov dravske banovine se je s posebno resolucijo zahtevalo, da se pri Kmečki zbornici v Ljubljani osnuje autonomni odsek za vinarstvo. Istotako se je zahtevala izdaja uredbe o sanaciji vinogradništva.

Če natakara preveč zaračunava

Brhka Ivanka je bila natakara. Imela je po 200 din mesečne plače ter hrano: zjutraj kavo s kruhom, predpoldnem gulaš, vampe ali pljučka s kruhom, dobro kosilo, popoldne kavo s kruhom, zvečer mesno večerjo; po njeni trditvi je dobivala tudi povprečno po 20 din napitnine na dan. Po preteku nekaj mesecev je gostilničar odslavlil natakaro brez predhodne 14 dnevne odpovedi in ji plačal 150 din za naprej. Ivanka pa s tem ni bila zadovoljna, marveč je tožila gostilničarja za plačilo polnih prejemkov za 14 dni, t. j. 100 din plače, napitnine po 20 din na dan in za hrano po 15 din na dan, kar znese skupaj 600 din. Ker je na ta račun prejela že 150 din, je tožila samo še za 450 din. Gostilničar je pa predlagal, da naj se tožbeni zahtevek zavrne in trdil, da je Ivanka gostom preveč zaračunavala in se tudi proti gostom surovo vedla; imel je tedaj dovolj povoda, da jo je brez odpovedi odslavlil, ne da bi ji bil po zakonu dolžan plačati kakšno odškodnino za 14 dnevno odpovedno dobo; tistih 150 din ji je dal samo za to, da se je je popreje znebil in da bo imel mir pred njo.

Da bi se bila Ivanka proti gostom surovo obnašala, se ni dalo dokazati. Pač pa je priča France pod prisego potrdil, da mu je Ivanka nekoč en liter vina preveč zaračunala; čeprav je priča z drugimi gosti, ki so sedeli pri isti mizi, dokazoval, da je že plačal, je Ivanka vztrajno zahtevala ponovno plačilo. Ker se priča ni hotel nadalje prepirati, je ta liter še enkrat plačal. Druga priča je potrdila, da mu je Ivanka vsako kosilo zaračunala po 50 para dražje, kakor gostilničar sam, ki je stregel v točilnici, kjer se je gostom dajala enaka

Vino in vino je razlika

da in še večja je razlika med raznimi mineralnimi vodami. Splošno znani Radenski vrelci, Zdravilni, Kraljev in Gizelin spadajo med najmočnejše te vrste v Evropi. Pa tudi po svojem okusu kot svežilna pijača so nenadkriljivi.

Pokusi samo enkrat, da boš videl kaj pomeni prvo-rzredna mineralna voda. Čisti in izpira krl, izloča sečno kislino in druge strupe iz telesa ter s tem krepi telesne in duševne sile. Kdor pije vino z Radensko slatino, ga ne boli glava niti po največjih krokarijah.

hrana. Gost je to povedal gostilničarju in je hodil potem kositi v točilnico, s tem je prihranil pri vsakem kosilu 1 din, kajti čeprav mu je Ivanka računala kosilo 50 para dražje, ji je kljub temu dajal po 50 para napitnine.

Po končanem dokazovanju je obrtno sodišče izreklo, da gostilničar ni imel zakonitega razloga za takojšen odpust natakariče in je razsodilo, da je gostilničar moral plačati Ivanki za 14 dni plačo, hrano in napitnino, toda slednje le po 10 din dnevno. Sodba je postala pravomočna.

Vsak gostilničar pa tudi marsikdo drugi se bo tej sodbi začudil. Rekel bo, da take natakariče vendar ne more več dalje obdržati v službi, ki gostom preveč zaračunava in s tem seveda tudi goste odganja. Marsikateri natakariča, ki je bila do sedaj popolnoma redna in poštena, ker se je bala slabih posledic, si bo mislila: Zakaj bi si pa jaz kaj takega ne upala, nekaj dinarčkov si pa le lahko vsak dan pridobim, saj vidim, kako sodišče take stvari sodi.

Sedaj je pa potreba pregledati razloge, kateri so sodišče dovedli do take sodbe. Po § 239. obrt. zak. št. 2, sme službodajalec brez odpovedi odpustiti službojemnika, če je ta v službi nezvest ali nekaj stori, s čemer postane nevreden službodajalčevega zaupanja. Če natakariča gostom preveč zaračunava, seveda vedoma in večkrat, ne morebiti tu in tam pomotoma, kar je pri večjem obisku možno in odpustljivo, je to pač tako tehtno in značilno dejanje, da odvzame gostilničarju potrebno zaupanje v natakaričo in jo tedaj lahko odpusti brez predhodne 14 dnevne odpovedi, ne da bi mu bilo treba plačati odškodnino za 14 dni naprej. Sedaj pa bo marsikdo pripomnil, da je na podlagi tega zakonitega določila navedena sodba še manj razumljiva. Gostilničar je vendar moral zgubiti zaupanje v tako natakaričo. Toda zadnji odstavek § 239. obrt. zak. pravi, da izgubi službodajalec pravico do odpusta po odredbah tega §-a, ako je za omenjene razloge vedel **več kakor en teden dni**. Po pričah in po priznanju gostilničarja pa je bilo dokazano, da je gostilničar za nepravilno postopanje natakariče vedel že en mesec pred odpustom. Sodišče tedaj ni izreklo, da je bilo zaračunavanje natakariče dopustno ali vsaj ne tako, da ne bi bilo zbudilo v gostilničarju nezaupanje vanjo, marveč gostilničar se ni pravočasno poslužil svoje po zakonu mu pristojne pravice, zato je tožbo zgubil. Če bi gostilničar tekom enega tedna potem, ko so mu gostje povedali, kaj počne natakariča isto odslavljal brez odpovedi, bi bil tožbo sigurno dobil.

Vzroki smrti Nj. Sv. patrijarha Varnave

Po službenem nalogu objavljamo:

Ker so se ob smrti patrijarha Varnave razširili glasovi, da je smrti Nj. Sv. patrijarha posledica zastrupljenja, je upravnik mesta Beograda odredil, da se zbera zdravniške izjave vseh zdravnikov, ki so zdravili Nj. Sv. Svetost in da se na podlagi teh zdravniških sodb ugotovi dejansko stanje in uvede zakoniti postopek.

Z nalogom upravnika mesta Beograda Pov. št. 198 z dne 2. avgusta 1937 se je odredilo, da se zdravniki dr. Aleksander Ignjatovski, dr. Laza Stanojević, dr. Dimitrije Antić, vseučiliški profesorji, in dr. Andra Nikolić, šef živčnega oddelka, dr. Nikolajević, dr. Rudolf Kobal, sanitetni brigadni general, dr. Zdravko Nižetić, šef očesnega oddelka, dr. Aleksander Vukoval, primarij splošne državne bolnišnice in dr. Simeon Popov, ki jih je sam sveti sinod naprosil, da so zdravili pokojnega patrijarha Varnavo, takoj pokličejo na upravo mesta in da tu pred oblastjo pismeno izjavijo:

1. Za kakšno boleznijo je bolehal pokojni patrijarh Varnava.
2. Kaj je bil vzrok njegove smrti.
3. Ali so ugotovili, da je pokojni patrijarh Varnava kdaj imel isto ali podobno bolezen, in ali je zadnja bolezen bila v vzročni zvezi z boleznimi prejšnjih let.
4. Ali je šlo za kakšno zastrupljenje in kakšne vrste, in posebej

- a) prehranitvenega značaja zaradi pokvarjene hrane, ali
- b) avtointoksikacija kot posledica strupov v organizmu zaradi obolenosti raznih organov, ali
- c) je bilo pa namernega značaja.

5. Ako je bilo namerno zastrupljenje, na podlagi česa se to sklepa in s čim in kako se je izvršilo.

6. Ako je obstajal sum kakšnega namernega zastrupljenja, da izjavijo, zakaj niso stvari prijavili pristojni oblasti.

7. Da izjavijo na osnovi poteka in značaja bolezni, ali je pokojni patrijarh Varnava umrl naravne smrti ali je pa smrt nastopila kot posledica namernega zastrupljenja.

Gori navedeni zdravniki so dolžni takoj po obvestilu o tem nalogu dati zahtevano izjavo.

Ta nalog upravnika mesta Beograda so sporočili v podpis vsem gori navedenim zdravnikom izvenm. Nižetića in Popova, ki se mudita izven Beograda.

Dne 2. avgusta dopoldne so se sestali podpisani zdravniki in so dali upravniku mesta Beograda tole pismeno izjavo:

Glede na nalog upravnika mesta Beograda Pov. št. 198 z dne 2. avgusta 1937 si usojamo tole odgovoriti na zadana vprašanja:

ad 1. Nj. Sv. blagopokojni patrijarh Varnava je bolehal za alimentarno zastrupitvijo prebavnih organov z repkursijo na centralni in periferni živčni sistem.

ad 2. Neposredni vzrok smrti je bilo obojestransko vnetje pljuč in slabo srce.

ad 3. Ta obolenost ni v neposredni vzročni zvezi z njegovimi prejšnjimi boleznimi, toda glede na to da je Nj. svetost prej večkrat bolehal na obolenju organov za prebavo, se more domnevati, da je obstajalo splošno nagnjenje za trebušna in črevesna obolenja.

ad 4. Zastrupitev je nastopila po prehranitveni poti, iz anamnestičnih podatkov se pa ni moglo sklepati na kakšno namerno zastrupitev in tudi ni bilo suma za to.

ad 5. Odgovor na točko 5. je že v točki 4.

ad 6. Kakor se vidi iz točke 4., ni bilo suma za namerno zastrupitev in zato nismo stvari prijavili.

ad 7. Odgovor na točko 7. je že vsebovan v prejšnjih točkah.

Beograd, 2. avgusta 1937.

Univ. prof. A. Ignjatovski, l. r., dr. Nikolajević, l. r., prof. Antić, l. r., sanitetni brigadni general dr. Rudolf Kobal, l. r., dr. Laza Stanojević, l. r., univ. prof. dr. Andra Nikolić, l. r., šef živčnega oddelka, dr. Aleksander Vukoval, šef notranjega oddelka l. r.

Razen tega je na zahtevo prof. Ignjatovskega, ki je zdravil pokojnega patrijarha Varnavo, da se prouči in dožene možnost namerne zastrupitve, centralni higienski zavod, ki mu je prof. Ignjatovski osebno izročil 17. julija izbiševke Nj. svetosti v količini 50 kubičnih cm., izvršil vse strokovne preglede in analize in navedel v svojem poročilu glede kemijske proučitve zastran kovinskih strupov, da je bila preiskava kovinskih strupov, ki nastanejo v obliki oborin žveplovodika, negativna. Poročilo izključuje tudi prisotnost arsena. V filtratu so po iz očitvi žveplovodika preiskali tudi vse ostale kovinske strupe in je rezultat negativni. Za pregled zastran izparivajočih strupov se je vzelo 10 kub. cm tekočine. Po destilaciji se je ugotovilo s splošnimi reakcijam formalin.

Z detrakcijo se je ugotovila navzočnost 2,7% formaldehida, kar ustreza 6,75% formalina. Ker je pa formalin sredstvo za konzerviranje in hkratu strup, je laboratorij zahteval preko prof. Ignjatovskega te podatke: ali se ga je kaj dodalo za konzerviranje tekočine. Prof. Ignjatovski je izjavil, da je dodal formalin in da ga zmeraj v praksi uporablja za ohranitev materiala.

Zaradi biološke preiskave zastran zastrupljenosti izbiševke so v kemijsko-bakteriološkem oddelku centralnega higienskega zavoda napravili na živalih poskuse in sicer s tekočino izbiševke, ki ga je profesor Ignjatovski dal kemijskemu oddelku. Napravili so tri različne poskuse z izbiševkom in eno kontrolno preizkušnjo samo z raztopino formalina iste koncentracije, ki je bila dodana izbiševki po poročilu g. Ignjatovskega za ohranitev materiala.

Na podlagi proučevanj je bakteriološko-epidemiološki oddelk centralnega higienskega zavoda dal tole izjavo:

Na temelju gori navedenih izsledkov mislimo, da poslana tekočina Pov. kem. št. 9 z dne 23. julija v stanju, v katerem se je ta dan in pozneje nahajala, ne vsebuje nikakih strupenih elementov, ki bi se mogli dokazati na živalih, v gori navedenih doazah. Dokazan je samo formalin, ki se je pred preizkušnjo nalašč dodal tekočini v svrhu konzerviranja.

To so rezultati, do katerih je prišla s svojim dosedanjim proučevanjem uprava mesta Beograda in ki jih daje javnosti na znanje.

Iz uprave mesta Beograda II. št. 3967.

Sresko načelstvo v Celju razglasa razsodbo sreskega sodišča v Celju, glasom katere je prepovedano Korošcu Ivanu, posestniku na Rifniku, zahajati v krčme do 15. aprila 1938.

ŠIVALNI STROJI skoraj novi in KOLESA

prvovrstnih znamk po izredno nizkih cenah naprodaj pri
PROMET Ljubljana, Napoleonov trg (nasproti križevniške cerkve)
Tudi ob nedeljah dopoldne na ogled

Ivan Rozina

Velika izbira kemičnih in oljnatih barv, šolskih, študijskih in umetniških barv - Firneži, laki, steklarski in mizarski klej, šelak, spiri, denat., lužila »Arti«, tuši, paste ter sploh vse slikarske in pisarske potrebščine - Velika zaloga vseh vrst vedno svežega mavca - Najnižje cene in najboljše postrežba

LJUBLJANA

trgovina barv in lakov (preje »Orient«)
Prodajalna Tyrševa (Dunajska) c. 14 poleg trgovine Schneider & Verovšek - Tel. 39-25

MARIJA PLEŠKO,
ravnateljica gospodinske šole
za gostilniške gospodinje
v Ljubljani:

Skrbimo za strokovno izobrazbo gospodinj in gostilničark

(Konec)

V vseh šolah in tečajih se mora polagati največjo važnost na praktične vaje o vpludnem vedenju napram tujim gostom.

Dekleta naj se nauče tuje jezike, predvsem one naših sosedov. Slovenski značaj gostiln glede napisov in pozdravljanja pa moramo ohraniti za vsako ceno.

Take večerne tečaje bi morala subvencionirati banska uprava, oddelek za TOI, pa tudi Zveza za tujski promet, ker more malokdo vršiti to delo brezplačno kar cele mesece poleg svojega poklicnega dela.

Iz povedanega sledi, da učiteljica, ako so količikaj pogoji dani, v vseh navedenih šolah in tečajih pripravlja žensko mladino za pravilno izvrševanje gospodinskega dela a tudi za pravilno razumevanje gospodinjstva kot važen faktor za tujski promet.

To vse pa je očitno premalo. Zato zahtevamo, da se za žensko kmečko mladino, ki je končala šolo in mora v svet, ker doma ni zaslužke, ustanove v tujkoprometnih krajih ob zimskih mesecih celodnevne gospodinske šole, kjer se bi naša mladina tudi v splošnem še izobraževala. Obstoječe gostinske in gospodinske šole se morajo razširiti tako, da dobimo v vseh teh strokah izobraženo ženstvo, ki bo polagoma izpodrinilo dobro plačane tuje sile. Ali je potrebno, da v dalmatinskih in hrvaških hotelih nastavljačo nemške sobarice, ključarice, ker naših ne dobe. Zakon to prepoveduje. Toda nihče se ne zmeni za to, in da se izognejo temu zakonu, deklarirajo tuje nastavljenke za sorodnike. Kakšna škoda je to za naše narodno gospodarstvo, ko imamo toliko brezposelnega hišnega in gostinskega osebja samo zato, ker ni tako strokovno izobraženo kakor tuje. Kdo je kriv? Mi sami, ker nismo preskrbeli pravočasno zanje.

Predpogoj za vse to pa je in ostane naša, zahteva, da se izroči ves gospodinski pouk ženskimi rokami, da se mora ustanoviti pri ministrstvu prosvete poseben oddelek samo za to šolstvo, ki mora imeti pododdelke in predvsem lasten proračun. Ali ni prevelika krivica, če država izdaja milijone za srednješolstvo, za univerze, za izobrazbo v najpotrebnejšem ženskem poklicu pa pade le sem in tja kak drobec.

Pridobiti moramo pa tudi naše žene gospodinje in gostilničarke, da se udeležujejo v tistih ustanovah, ki imajo v programu propagando za tujski promet. V vsak lokalni odbor tujkopromet-

nega društva naj vstopijo in aktivno sodelujejo. Dobiti pa morajo tudi zastopstvo v zvezi za tujski promet, v tistih odsekih zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki so kolikor toliko v zvezi z gostinskimi in gostinsko-nadaljevalnim šolstvom. Dokler nimamo žene volilne pravice, naj vplivajo na svoje može in sinove, da v občinah in banovinskem svetu zastopajo njihove zahteve.

Z veseljem ugotavljam, da se je v banovinskem svetu pred kratkim z največjo ljubeznijo zavzel za težnje našega ženskega gostinskega šolstva predsednik Zveze gostinskih podjetij, g. Ciril Majcen iz Ljubljane.

Marsikatero dobro misel bi prinesle v delovanje gornjih ustanov naše žene. Brez dvoma bi propagirale predvsem konzum sadja, saj so odgovorne za zdravje svojih gostov. Vsaka gostilna naj ima poleg kruha vedno na mizi sadje in to poleti in pozimi. Pokrito z nepredragim celofanom, da ga muhe ne oblažijo, bo marsikatero zvalilo. Z večjim konzumom sadja se bi naše sadjarstvo izdatno dvignilo. Pri tem bi prišla posebno Dolenjska poleg Štajerske na svoj račun. Seveda pa se morajo cene sadju znižati, ako računamo na večji konzum. Zanimivo je, kaj vse store v tem pogledu druge države. Po nasvetu internacionalne unije za razširjenje grozdnih zdravilišč so se ta zdravilišča v zadnjih letih zelo razširila in privabljajo leto za letom več tujcev. Na Francoskem z Algerijo je okrog 60 krajev kamor zahajajo tuji predvsem radi grozdja. V Nemčiji je mesto Baden-Baden uredilo z vsem komfortom opremljeno grozdno zdravilišče. V prijazni svetli veži (hali) se vrste stojnice z najbolj vabljivimi vrstami grozdja. Gostje so vsi pod zdravniškim nadzorstvom in smejo živati le od teh določene množine grozdja, a ne prej, dokler si niso z mineralno vodo izprali ust. Gostom-bolnikom, ki ne prebavljajo lupin, so na razpolago lične stiskalnice za sok. Seveda so te kure v jeseni. Za pomlad so si iznajdljivi Nemci izmislili zdravljenje z grozdnim sokom in grozdno marmelado. Ali ne bi mogli v Rogaški Slatini, v Radencih in drugih zdraviliščih vpeljati nekaj podobnega?

Taka zdravilišča imajo zdaj že Ru-

Kemikalije za nego vina

kakor oglje za čiščenje (decolorante), azbest za filtracijo, kalimetabisulfit, želatina, žveplani dodatek, tanin itd. dobavlja v prvovrstni kakovosti in po konkurenčni ceni

VIKTOR BAEBLER

Ljubljana, Langusova ul. 14 — Tel. 26-56

Pivovarna in žganjarna

Jos. Tscheligi v Mariboru

Koroška c. 2 - Telefon 2335

priporoča svoje izborni
PIVO NAJBOLJŠE KVALITETE

ter izvrstno slivovko, rum, pivsko in vinsko droženko, likere i. t. d.

Prvovrstno blago!

Marin Barbič

Telefon 29-39

trgovina vina in žganja

Telefon 29-39

Ljubljana — Stara pot št. 11

Zaloga vin: prima dalmatinskih, ljutomerskih in cvička
Žganje: tropinovec

Radi velike zaloge poletnega blaga dajemo od 1. avgusta ponovno na vse manufakturno blago

10% popusta

na vse konfekcijsko blago

20% do 30% popusta

in sicer velja popust na vse reklamne cene kot so označene v izložbah.

Velika izbira vseh vrst ostankov šofa, svile, raznega modnega blaga itd. s

30% do 50% popustom

Izkoristite takoj ugodno priliko!

F. I. Goričar - Ljubljana

SV. PETRA CESTA 29 in 30.

munska, Grška, Bolgarija, Ogrska, Portugalska. Posebno pa razširja Italija ta zdravilišča. Imajo posebne sanatorije samo za tujce. V Meranu mora vsak gost — seveda pod zdravniškim nadzorstvom absolvirati tako kuro. V Milanu pa je občinska uprava pred štirimi leti postavila v vseh parkih kioske, kjer dobiš samo grozdje in sicer v papirnih vrečah po en, 2 do 5 kg. S tem se je v par letih dvignil konzum grozdja tako, da prekaša onega v Parizu, ki ima 6krat več prebivalcev. Musolini je uvedel vsakoletni posebni praznik grozdja. Ta dan se mora prodajati po najnižji ceni, da si ga more prav vsak človek kupiti in do dobra najesti. In zgodilo se je, da se je samo na en dan, torej na ta praznik v letu 1935, konzumiralo nič manj kot 15 milijonov kilogramov grozdja. Marsikateremu se bo zdelo to pretirano, toda ne smemo soditi tujcev po našem preprostem načinu življenja ampak po tem, kar oni zahtevajo. Zato moramo v vsem posnemati sosedne države, če vemo, da privabimo s tem čim več tujcev.

Ako smo tako poskrbeli za zunanje lice vasi z dviganjem smisla za higijeno, za izobrazbo naših gospodinj v tujskoprometnih krajih, bi bilo morda

dobro, da nudimo gostom še v drugem oziru svojo pomoč. Mislim namreč na otroke, ki jih pripeljejo starši s seboj in ki so marsikateremu včasih napoti. Odrasli gredo radi na daljše izlete, nekateri imajo razrvane živce in otroke ves dan težko prenašajo. Zato se bi morda obneslo, ako bi ustanovili v nekaterih tujskoprometnih krajih neka-ko zabavišče za otroke, kakor so že v navadi v Nemčiji. Tako bi bili zadovoljni otroci, odrasli, in kar je prav tako važno za našo brezposelno žensko mladino vsaj nekaj negovalk, otroških vrtnaric ali vzgojiteljic bi zaposlili za dobo 2—4 mesecev. V poštev bi prišle seveda one, ki imajo dobro splošno izobrazbo in obvladajo 2, najmanj pa en svetovni jezik poleg slovenščine in srbohrvaščine, ker moramo računati predvsem z otroci tujih gostov.

Tako pripravljene lahko pričakujemo, da se bo naš tujski promet razvijal od leta do leta.

Sresko načelstvo v Slovenjgradu razglašajo pod št. No. 7721-1 z dne 24. VII. 1937 razsodbo sreskega sodišča v Šoštanju, glasom katere je Brišniku Josipu, roj. 17. IV. 1905, stanujočemu v Šoštanju, prepovedano zahajati v gostilne do 28. VIII. 1939.

Sresko načelstvo v Kočevju razglašajo s svojim dopisom No. 5879-5 z dne 26. julija 1937 razsodbo sreskega sodišča v Kočevju, glasom katere je prepovedano Kaucky Ernestu iz Kočevja zahajati v krčme do 18. junija 1938.

Sresko načelstvo v Ljubljani razglašajo razsodbo sreskega sodišča na Vrhniki glasom katere je Mihevcu Jakobu, roj. 22. julija 1911, na Vrhniki prepovedano zahajati v krčmo za dobo enega leta. Prepoved velja od 12. marca 1937. do 12. marca 1938.

Dopisujte v Vaš strokovni list!

Pozivamo članstvo, da sodeluje pri svojem stanovskem listu in da mu po-

Od 1.-12. septembra LJUBLJANSKI VELESEJEM

50% popusta na železnici in parobrodih
Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za din 2.—
RAZSTAVA SLOVENSKEGA NOVINARSTVA

Razstava Indija — Materi za otroka — Umetnost
Vrtnarstvo — Eksotične ribice

Zoo — Male domače živali — Industrija — Obrt
Tekmovanje harmonikarjev 12. IX.

KRASNO ZABAVIŠČE. VELIKOMESTNI VARIETE,
popoldanske predstave zastonj! Vabimo Vas!

roča vse važnejše dogodke, ki so n. pr. v kvar gostilničarskemu stanu ali ki nastanejo v stanovskih združenjih. V teh dopisih naj se naslika življenje gostilničarja in njegovo poslovanje v o-bratu. Narišejo naj se na podlagi res-njnih dogodkov nedostatki, težkoče, ovire itd. Stanovski list naj bo tedaj ogledalo vseh teženj, ki jih zasleduje gostilničarski stan. Glede dopisnikov je naravno tajnost zajamčena in bo ured-ništvo rade volje vse dopise za tisk primerno prikrojilo. V vsakem združe-nju naj bo končno po en dopisnik ta-

ko, da bo celotna slika o gostilničar-stvu naše banovine podana.

**Steklo
Porcelan
Keramika**

Avgust Agnola
Ljubljana, Tyrševa c. 10
Telefon št. 2478

Kompletne opreme za gostilne,
restavracije, kavarne in bare

VINO

izborna lastnega pridelka iz let 1935
in 1936 od 4 Din naprej priporoča
Karol Wessely, vinogradnik v Ptuj,
Ljutomerska cesta 13

ROBERT GOLI

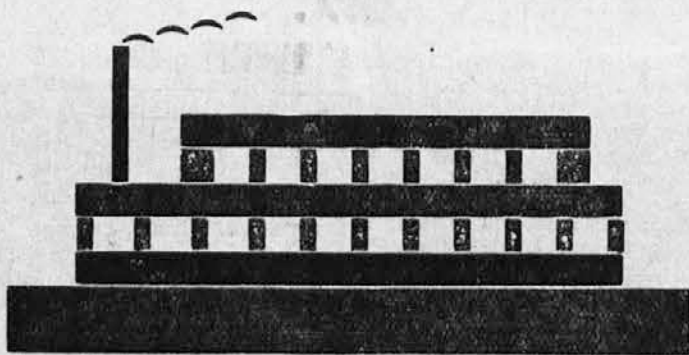
Špeciálna zaloga
platna, belega in
pralnega blaga

LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA 3

Velika izbira namiz-nih prtov in brisač
v stalnih barvah. Razne
tkanine za zastore,
posteljna pregrinjala itd.

VAŽNO!

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor

priporoča svoje prvovrstno dvojno marčno pivo,
eksportni ležak in temno pivo, varjeno po bavar-skem sistemu „HERKULES“, „PORTER“ in
„BOCK“ vsem cenj. gostilničarjem in gostom

Z odličnim spoštovanjem

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor